

Liliana Badea Mariana Iancu

ÎNVĂȚĂM SĂ COMUNICĂM CORECT!

exerciții, jocuri și teste clasa a IV-a

ediția a II-a

Recapitulare	3	Textul creativ cu titlu dat	62
<i>Test de evaluare predictivă</i>	8	Textul creativ narativ liber	63
1. Ortografia și punctuația	11	4. Textul	64
Scrierea corectă a cuvintelor.		Textul literar narativ	67
Ortograme	11	Textul în versuri	69
Va și v-a	14	Textul nonliterar	71
Nai și n-ai	16	Povestirea unui text literar	
N-am și n-are	18	narativ	73
N-ați și n-au	20	Trasformarea vorbirii directe	
Cel și ce-l	22	în vorbire indirectă	76
Nu-l, nu-i și n-o	24	<i>Test de evaluare sumativă</i>	78
Semnele de punctuație	27	5. Lexicul	81
Ghilimelele	33	Cuvântul	81
Punctele de suspensie	34	Cuvinte cu înțeles asemănător ...	83
<i>Test de evaluare sumativă</i>	36	Cuvinte cu înțeles opus	85
2. Scrierea funcțională		Cuvinte cu aceeași formă	
(cu scop practic, informativ)	39	și înțeles diferit	87
Invitația	39	<i>Test de evaluare sumativă</i>	92
Scrisoarea	41	6. Părțile de vorbire	95
Afișul	44	Cuvântul – parte de vorbire	95
Cartea poștală	45	Verbul	97
Comunicarea prin e-mail	46	Substantivul	102
Harta. Planul simplu de oraș.		Adjectivul	107
Traseul turistic	47	Pronumele	112
<i>Test de evaluare sumativă</i>	48	<i>Test de evaluare sumativă</i>	118
3. Scrierea imaginativă	51	7. Părțile de propoziție	121
Scrierea unui text după un plan		Cuvântul – parte de propoziție ..	121
de idei	53	Propoziția	124
Scrierea unui text după un suport		Predicatul verbal	127
vizual	55	Subiectul	132
Textul creativ cu început		Părțile secundare de propoziție ..	137
sau sfârșit dat	58	<i>Test de evaluare sumativă</i>	142
Textul creativ pe baza unor cuvinte		<i>Recapitulare finală</i>	145
și a unor expresii date	60	<i>Test de evaluare finală</i>	149

1. Ortografia și punctuația

Scrierea corectă a cuvintelor. Ortograme

Să ne reamintim!

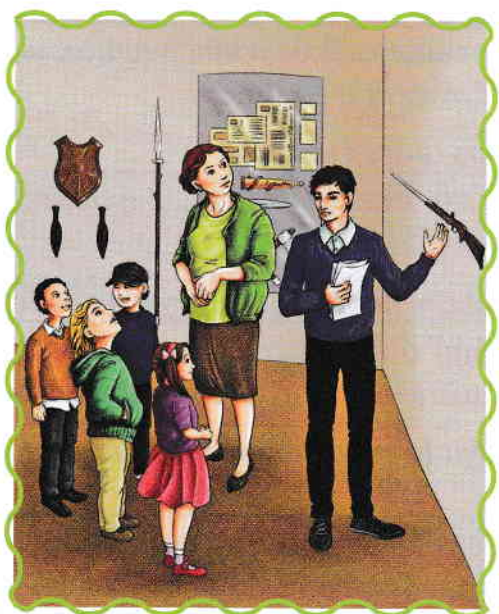
<p>Sa numai atunci când se poate înlocui cu unul dintre cuvintele „lui” sau „ei”</p> <p><i>Jucăria sa (lui, ei) este nouă.</i></p>	<p>S-a atunci când nu se poate înlocui cu unul dintre cuvintele “lui” sau “ei”.</p> <p><i>Mihai s-a trezit la ora 10.</i></p>
<p>Sau numai atunci când înlocuiește cuvântul „ori”</p> <p><i>Merg la mare sau (ori) la munte.</i></p>	<p>S-au atunci când nu se poate înlocui cu „ori”.</p> <p><i>Maria și Ionuț s-au întors din tabără.</i></p>
<p>Ia când are înțelesul de a lua, a apuca, uite, privește.</p> <p><i>Mihai ia (a luat) cornul de pe dulap.</i></p>	<p>I-a când nu are înțelesul de a lua, a apuca, uite; când după i urmează o acțiune.</p> <p><i>Bunica i-a spus (a spus) o poveste.</i></p>
<p>Iau când are înțelesul de a lua, a apuca, a prinde.</p> <p><i>Iau (am luat) cartea și caietul.</i></p>	<p>I-au când nu are înțelesul de a lua, a apuca, a prinde; când după i urmează o acțiune.</p> <p><i>I-au cumpărat (au cumpărat) mamei un cadou.</i></p>
<p>La când indică (arată) direcția (locul) unde are loc acțiunea sau denumește o notă muzicală.</p> <p><i>Sorin merge la școală.</i></p>	<p>L-a atunci când după l urmează o acțiune, a fiind legat prin înțeles de cuvântul care urmează.</p> <p><i>Mama l-a rugat (a rugat) să fie atent la școală.</i></p>
<p>Nea când se poate înlocui cu unul din cuvintele: omăt, zăpadă, când prescurtăm cuvântul nenea sau când poate însemna un îndemn pentru animale domestice.</p> <p><i>Casele sunt acoperite cu nea.</i> <i>Nea, Joiana! spune nea Ion.</i></p>	<p>Ne-a când nu poate fi înlocuit cu unul din cuvintele omăt, zăpadă; când după ne urmează o acțiune.</p> <p><i>Maria ne-a adus (a adus) bomboane.</i></p>
<p>Neam când cuvântul are înțelesul de popor, națiune sau rudă.</p> <p><i>Am un neam (o rudă) de la Sibiu.</i></p>	<p>Ne-am când nu poate fi înlocuit cu unul din cuvintele popor, națiune, rudă; când după ne urmează o acțiune.</p> <p><i>Ne-am întors (am întors) târziu de la bunica.</i></p>

1. Completează enunțurile cu unul din cuvintele aflate în coloana din dreapta.

După concurs, profesorii felicitat pe elevi pentru rezultatele obținute.
 Mihai întors împreună cu sora de la bunici.
 Vasile este vecinul meu.
 În palmă a poposit un fulg de
 Dacii erau un de oameni harnici și viteji.
 Mama întâmpinat cu un zâmbet.
 întâlnit cu un de-al mamei.
 Andrei nu hotărât unde să meargă: la munte la mare.
 Polițistul oprit deoarece mergeam cu viteză mare.
 I-am promis mamei că o să foarte bine la matematică.
 Am cumpărat o carte de librărie.
 Sorin și Alina întors ieri de la Arad.
 Andrei cărți de la bibliotecă.
 Gigel oferit mamei o floare.

sa
s-a
sau
s-au
la
l-a
ia
i-a
iau
i-au
nea
ne-a
neam
ne-am

2. Încercuiește varianta corectă. Explică oral alegerea făcută.

Ieri, împreună cu doamna învățătoare, am fost în vizită la/ l-a Muzeul de Istorie.

Colegele mele, Irina și sora sa/ s-a sau/ s-au trezit devreme. Sau/ s-au îmbrăcat repede, dar nu sau/ s-au hotărât dacă să-și pună sau/ s-au nu și căciula. Uitându-se pe fereastră, cele două fete au observat că strada era acoperită de nea/ ne-a.

Neam/ ne-am întâlnit cu toții în fața școlii unde nea/ ne-a Vasile, înarmat cu o lopată, încerca să dea zăpada din fața porții. Nea/ ne-a salutat și și-a continuat treaba.

Când am ajuns la/ l-a muzeu, ghidul nea/ ne-a întâmpinat la/ l-a intrare. Neam/ ne-am luat bilete și am pornit într-o călătorie în timp. Am

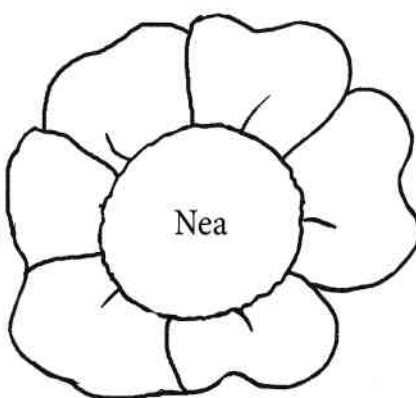
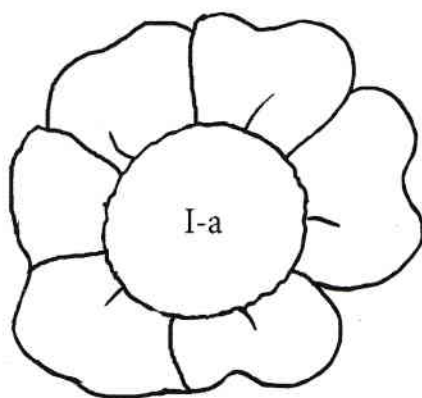
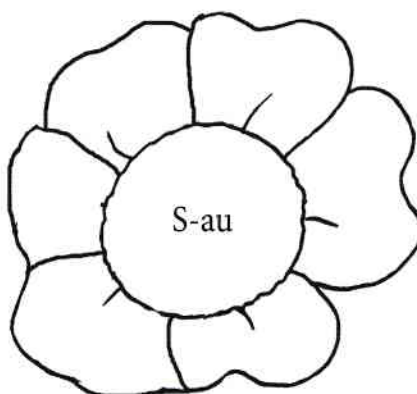
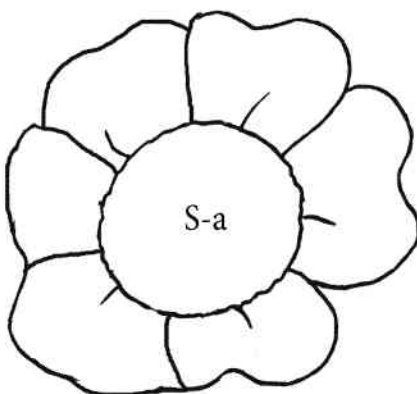
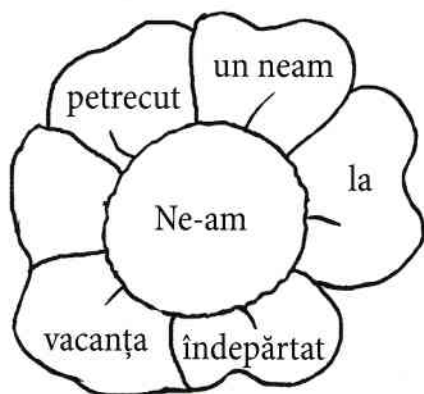
aflat foarte multe despre strămoșii noștri, dacii, care au fost un neam/ ne-am de oameni harnici. În primul război, romanii nu iau/ i-au putut învinge pe vitejii daci. Împăratul Traian la/ l-a învins pe Decebal. A vrut să-l ia/ i-a prizonier, dar acesta nu sa/ s-a supus și și-a luat viața. Mihai nu a înțeles ce ia/ i-a spus ghidul și a cerut explicații suplimentare.

La plecare, m-am gândit să iau/ i-au o carte cu legende istorice.

Toți am fost vrăjiți de ceea ce am văzut și am auzit. Astfel, nici nu neam/ ne-am dat seama că sa/ s-a făcut târziu.

Vreau să fiu mai bun!

1. Alcătuieste, după model, câte un enunț cu fiecare pereche de cuvinte: *sa/ s-a; sau/ s-au; ia/ i-a; nea/ ne-a.*

2. Încercuiește varianta care conține ordinea corectă a formelor folosite.

... Ion ... dus în vizită la un ... de ... Craiova.

a. ne-a, sa, neam, l-a;

b. nea, s-a, neam, la;

c. nea, s-a, neam, l-a.

Mama ... spusă să ... mere ... pere de ... piață.

a. sa, ia, i-a, sau, la;

b. sa, i-a, i-a, sau, la;

c. sa, i-a, ia, sau, la.

Când ... văzut ... Vasile ... spus că fulgii de ... au acoperit strada.

a. ne-a, nea, ne-a, nea;

b. nea, ne-a, ne-a, nea;

c. ne-a, nea, nea, ne-a.

Va și v-a

Reține!

Se scrie *va* când acțiunea se desfășoară după momentul vorbirii.

Ionela va merge în vacanță la bunici.

Se scrie *v-a* când acțiunea s-a petrecut înainte de momentul vorbirii.

Tata v-a spus povestea Cenușăresei.

1. Citește cu atenție enunțurile. Grupează acțiunile după momentul în care se petrec.

- Sorin va învăța să meargă cu bicicleta.
- Mama v-a învățat un cântec frumos.
- Bunicul v-a trimis un pachet cu cărți.
- Maria va privi dansul fulgilor de nea.
- Irina v-a trimis o vedere din Brașov.
- Soarele va apărea pe cer.

Ieri	Mâine
	a

2. Completează propozițiile cu *va* sau *v-a*:

La meteo au anunțat că mâine ploua torențial.

Ileana veni săptămâna viitoare.

Colega mea pleca în tabără.

Doamna învățătoare recomandat o listă de lecturi suplimentare.

În fiecare zi avea loc câte un spectacol de circ.

Bunica cântat un cântec de leagăn.

Mirela pleca cu trenul.

Dana merge la serbare împreună cu Irina.

3. Taie varianta greșită.

Mama *va/ v-a* dus la doctor.

Gigel *va/ v-a* interpreta un cântec de leagăn.

Emil *va/ v-a* face parte din lotul olimpic.

Mama *va/ v-a* învățat să faceți primii pași.

Sorin *va/ v-a* căutat în parc.

Luna *va/ v-a* răsări în curând.

Bogdan *va/ v-a* recitat o poezie de Mihai Eminescu.

Moș Crăciun *va/ v-a* veni încărcat de daruri.

Când *va/ v-a* primi cadoul, se *va/ v-a* bucura.

Cum *va/ v-a* sosi la mare, *va/ v-a* merge la hotel.

4. Schimbă momentul de desfășurare a acțiunii, respectând cerințele din tabel.

Azi	Ieri	Mâine
Mama vă zice o ghicitoare.	Mama v-a zis o ghicitoare.	Mama vă va zice o ghicitoare.
Mihai vă cântă la vioară.		
El vă povestește o întâmplare.		
Ea vă ascultă pățania.		
Bunica vă țese covoare.		
Profesorul vă verifică tema.		
Copilul vă cere mâncare.		
Sorin vă explică exercițiul.		

5. Activitate în perechi

Tu întrebi unul, el întreabă mai mulți.

Model: Ție ți-a dat test?
Ție îți va da test?

Vouă v-a dat test?
Vouă vă va da test?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Vreau să fiu mai bun!

1. Colorează casele în care expresiile sunt scrise corect.

va spus	va cântat	va plecat	va câștigat	va pregătit
v-a spus	v-a cânta	v-a pleca	v-a câștiga	v-a pregătit
va spune	va cânta	va pleca	va câștiga	va pregăti
v-a spune	v-a cântat	v-a plecat	v-a câștigat	v-a pregăti

2. Alcătuieste propoziții cu ajutorul a patru expresii scrise corect de la exercițiul anterior.

.....
.....
.....
.....

Nai și n-ai

Reține!

Se scrie *nai* când cuvântul denumește un instrument muzical.

Radu cântă la nai de la cinci ani.

Se scrie *n-ai* când după *n* urmează o acțiune; sunt două cuvinte care se rostesc împreună (nu ai) cratima înlocuiește vocala *u*.

Astăzi n-ai (nu ai) fost la școală.

1. Citește textul de mai jos. Subliniază cu verde cuvintele *nai* și *n-ai*. Explică scrierea lor.

Astăzi, la ora de educație muzicală, va veni un cunoscut interpret de muzică populară. Acesta va interpreta la nai melodii populare românești.

Vrăjit de sunetele minunate, mi-am cumpărat și eu un nai. Acum sunt mândru că știu să interpretez și eu melodii frumoase.

Tu n-ai dori să cânti la nai?

2. Taie cu o linie varianta greșită.

Alina, nai/ n-ai învățat poezia!

Mihai are un nai/ n-ai fermecat.

N-ai/ nai auzit când te-am strigat?

La școala de muzică, mulți copii cântă la nai/ n-ai.

Pentru că nai/ n-ai citit enunțul cu atenție, nai/ n-ai știut să rezolvi exercițiul.

Recunoști un nai/ n-ai dintr-o sută de instrumente.

N-ai/ nai observat culoarea roșie a semaforului?

Astăzi, la ora de abilități practice, nai/ n-ai terminat lucrarea la timp.

3. Completează propozițiile, folosind unul dintre cuvintele *nai*, *n-ai*.

Astăzi ... mers la film.

... văzut caietul de matematică?

Îmi plac melodiile interpretate la ...

Pe cine ... recunoscut la petrecere?

Acest ... a aparținut unui interpret cunoscut.

nai

n-ai

4. Transformă după model.

nu ai mers	n-ai mers
nu ai mâncat	
nu ai plecat	
nu ai simțit	
nu ai vorbit	
nu ai rezolvat	
nu ai cerut	
nu ai găsit	

Vreau să fiu mai bun!

1. Scrie cuvinte potrivite, după model.

melodios		
	nai	

	n-ai	

2. Formulează întrebări potrivite răspunsurilor de mai jos, utilizând cuvintele *n-ai* și *nai*.

a. _____

Nu am văzut un nai la muzeu.

b. _____

Nu am învățat să cânt la nai.

c. _____

N-am auzit melodia interpretată la nai.

4. Folosind cuvintele *n-am* și *n-are* răspunde la următoarele întrebări.

Model: — Irina are mărgelile roșii?
— Irina *n-are* mărgelile roșii.

— Ai alergat cu viteză mare?

— Corina are teme multe?

— Ai mers mult pe jos?

— Ai ajuns cu bine la destinație?

— Gigel are o bicicletă galbenă?

5. Alcătuieste câte trei propoziții în care să folosești cuvintele *n-am* și *n-are*.

Vreau să fiu mai bun!

Citește enunțul și rezolvă cerințele.

Tu ai o carte cu povești.

- Transformă enunțul într-o propoziție negativă.
- Înlocuiește, în propoziția negativă, pronumele personal cu forma potrivită pentru persoana I, apoi a III-a, număr singular.
- Rescrie enunțurile formulate de tine, folosind liniuța de unire la negația verbului. Ce literă trebuie să înlocuiești?